

2.9. A pályakörökhöz való viszonyom

A rangsorolt pályakörök: **Tudomány, Természet, Védelem, Műszaki, Ipar, Adminisztráció-ügyvitel, Kereskedelem, Szolgáltatás, Humanitárius terület, Oktatás – társadalom, Gazdaság – üzlet, Fizikai teljesítmény**

Az én rangsorom:

RANGSOR	ÉRTÉK

6. RÉSZ

Pályaismereti munkalap

Kedves Pályaválasztó!

Ezt a segédletet a Székesfehérvári Szakképzési Centrum bocsátja minden érdeklődő rendelkezésére, de az eszköz a Centrum által kínált minden lehetőségtől független pályaválasztást is elősegít, minden képzési szinthez. Használata **7. évfolyamtól minden iskolatípusban ajánlott.**

Nagyon ajánlott, hogy mindenki legalább egyszer részt vegyen egy számítógéppel támogatott egyéni tanácsadáson. Ezen az kerül feltárásra, hogy az adott személyiséghez mely pályák illenek a legjobban. De akár ezt megelőzően, akár azt követően hasznos az itt következő gyűjtőlap alapján részletesen megismerni egy szakma jellemzőit.

Először egy kitöltött lapon bemutatjuk, hogy milyen információk kellenek ahhoz, hogy egy foglalkozásról eleget tudjunk.

Ezt követően egy üres sablont találsz, amelybe folyamatosan gyűjtheted egy kiszemelt pálya jellemzőit. Ügyelj rá, hogy a megalapozott pályaválasztáshoz a pályaismeret mellett az önismeret ugyanolyan fontos!

Irány a példához és Irány a saját gyűjtőlaphoz!

A példa (bemutató)

1. Teendő:

Gyűjtsd össze az előzetesen elképzelt, neked javasolt vagy általad kiszemelt pálya minden fontos jellemzőjét, követelményét! Ezt nem egyszerre kell megtenned. Amikor ráérsz és olyan helyzetben vagy, igyekezz megtudni róla minél többet. Az információkat célszerű rendszerezni. Ezt segíti ez a gyűjtőlap. Vegyük például az: **Állatorvos-t!**

1.1. Első szakasz, amelyben feltárjuk a tevékenységet:

A foglalkozás rövid, leíró bemutatása:

Állatok betegségének diagnosztizálásával, az állatok gyógyításával és betegségeik megelőzésével foglalkozik. Tanácsadást végez.

A foglalkozás feltáró bemutatása a célok alapján:

Az állatorvos célja: Állategyedek, állatállományok egészségi állapotának biztosítása. Járványok megelőzése. Államigazgatási és hatósági feladatok ellátása. Takarmányozási feladatok ellátásának orvosi kontrollja.

A foglalkozás feltáró bemutatása tevékenységek alapján:

Megállapítja a betegségeket, ellátja a sérüléseket (sebeket, törött csontokat). Sebészeti beavatkozásokat végez, gyógyszereket ír fel, illetve ad be, és beoltja az állatokat a különböző betegségek ellen. Feladatkörébe tartoznak a járvány megelőzési és járványfelfejtési teendők, húsvizsgálatok, állatvásárok és az állatszállítások megfelelő feltételeinek biztosítása.

A foglalkozás feltáró bemutatása a munkaköri kapcsolatrendszer alapján:

Együtt dolgozik állatorvosokkal, felcserekkal (állatorvos asszisztens), gazdasági szervezetek vezetőivel, állattenyésztési vállalkozókkal, hatósági vezetőkkel és tisztviselőkkel, egyéni megbízókkal, egészségügyi szervezetekkel.

Kapcsolatba kerül még kiegészítő foglalkozások művelőivel, adminisztratív teendőket ellátókkal, rendvédelmi szervekkel.

A foglalkozás feltáró bemutatása a használt eszközök alapján:

Használ sebészeti eszközöket, diagnosztikai műszereket, orvosi laboratóriumi eszközöket, fertőtlenítő eszközöket, mesterséges megtermékenyítő eszközöket, röntgen és ultrahang berendezéseket, tömegoltó eszközöket, vemhességvizsgáló eszközöket. Egyéni védőeszközöket és védőruházatot.

A foglalkozás feltáró bemutatása a használt anyagok alapján:

Felhasznál: gyógyszereket, tápszereket, diagnosztikai anyagokat, fertőtlenítő anyagokat.

1.2. A foglalkozás feltáró bemutatása a személyiséggel összefüggésben:

(Ez az egy rész (1.2.)
a 10. évfolyamtól ajánlott)

Tisztázni kell milyen egyéni társadalmi szerepdeklardés szükséges a pályán. A legtöbb rendszerben használt öt egyéni társadalmi szerepdeklardés típus (irányító, újító, szociális, tárgyias, módszeres) közül a példaként vett állatorvosi pályához irányító és tárgyias érdeklardés kell, de a szociális beállítódásnak is van jelentősége. Tehát ideális esetben az egyéni rangsor harmadik helyén a szociális kategóriának kell megjelenni.

Az állatorvos foglalkozásra legjellemzőbb, legfeljebb 2 szerepdeklardés típus (irányító, újító, szociális, tárgyias, módszeres közül)

Irányító	Újító	Szociális	Tárgyias	Módszeres
x			x	

2. Második teendő. A szakasz, amelyben feltárjuk...

2.1. ... a vizsgált foglalkozáshoz tartozó képességeket és kompetenciákat

Az erre a példára vonatkozó konkrét adatokat nem közöljük. Ezzel arra kívánjuk ösztönözni a munkafüzet használóját, hogy gyakorolja öntevékenyen az adatgyűjtést, a források keresését, de egyúttal bíztatjuk a forráskritikára is. Vagyis ne tekintsünk feltétlenül hitelesnek minden forrást!

Ugyanakkor természetesen felsoroljuk azt a képességlistát, ami a foglalkozás feltárásánál általános alap lehet.

	Elengedhetetlen	Szükséges	Nem szükséges
helyesírás	x		
értő olvasás	x		
számolás		x	
rajzolás		x	
muzikalitás			x
kézügyesség	x		
szem-kéz koordináció	x		
testkoordináció, ujjügyesség	x		
kreativitás		x	
együttműködés	x		
problémamegoldás	x		
kommunikáció	x		
új iránti fogékonyság	x		

2.2. ... a foglalkozáshoz tartozó pszichikai jellemzőket

	Elengedhetetlen	Szükséges	Nem szükséges
figyelemmegoszthatóság	x		
figyelemfenntarthatóság	x		
rövidtávú emlékezet	x		
hosszú távú emlékezet	x		
beszédképesség (verbalitás)		x	
képi irányultságú emlékezés	x		
adatokra való emlékezés	x		
alakészlelés	x		
térlátás		x	
térbeli tájékozódás		x	
logikai gondolkodás	x		
képzelet			x
kreativitás		x	

2.3. ... a foglalkozásra jellemző munka- és életmód valamint egészségügyi jellemzőket

2.3.1. Munkamód vizsgálat:

A munkamódot szembeállításal illetve aránymegjelöléssel vizsgáljuk és írhatjuk le. Azt vizsgáljuk melyik jellemzőbb, vagy melyik milyen mértékben van jelen. (%) A standardizált munkamódpárok az alábbiak.

Jellemző 1.	Arányrész 1.	Arányrész 2.	Jellemző 2.
tárgyas (tárgyakat hoz létre, eszközöket alkalmaz)	40	60	személyiségközpontú (emberekre vagy állatokra irányuló munka)
önálló	80	20	csoportos
rendszerezett	100		laza
kötött idejű	50	50	kötetlen
irányító	90	10	végrehajtó
pörgős	90	10	monoton
rendezett	100		szervezetlen
rugalmas (Nem kötöttek az eljárások)		100	pragmatikus (Gyakorlatias, célirányos, kötött eljárások jellemzők. (protokoll))

2.3.2. Munkakörnyezet vizsgálata:

Nagyon fontos annak feltárása és megismerése is, hogy nem csupán a klasszikus besorolás szerinti fizikai munkakörökben fontos ezek vizsgálata. Példaként hivatkozhatunk a fentebb használt állatorvosra, de szükséges összegyűjteni az értelmiségi foglalkozásokra is a munkakörnyezeti jellemzőket. Azért is fontos ez, mert a számítógépes tanácsadó programok is figyelembe veszik.

Környezeti körülmények	Jellemző	Részben jellemző	Nem jellemző
szabadban végzett munka		x	
nagyon hideg környezet			x
zárttéri meleg környezet			x
nedves és /vagy nyirkos munkakörnyezet	x		
zajnak és / vagy vibrációnak kitett környezet			x
fokozott balesetveszély	x		
poros, füstös, gőzös, gázos munkakörnyezet			x
ionizáló sugárveszélynek kitett munkakörnyezet			x
fertőzésveszélynek kitett környezet	x		
allergizáló, vagy vegyi anyagokkal dolgozó környezet	x		
zárt szűk tér vagy földalatti munkahely			x

2.3.3. Érzékszervek és érzékelési funkciók kapcsolata a foglalkozással:

A gyűjtés és a vita módszere alapján ajánlott kitölteni. Minden képesség esetében az alábbi háromfokozatú skálán célszerű bejelölni, hogy az adott érzékszerv, érzékelési képesség milyen mértékben kell a pálya gyakorlásához.

	Elengedhetetlen	Szükséges	Nem szükséges
látásélesség	x		
színek közötti különbségtétel	x		
hallásélesség	x		
ízlelés		x	
szaglás	x		
tapintás	x		
egyensúly			x

Ha van tanácsadó által értékelt és számunkra is elfogadható pályaaajánlat, és ilyen részletességgel megismertük egy pálya jellemzőit, követelményeit, egészségünkre, lelkületünkre és életmódunkra gyakorolt hatásait, akkor nyugodtan dönthetünk az adott pálya választása mellett.

A saját gyűjtőlap

1. Első teendő. Ebben szövegesen összesítjük a gyűjtött információkat.

Gyűjtsd össze az előzetesen elképzelt, javasolt pálya minden fontos jellemzőjét, követelményét!

A foglalkozás, amit vizsgálod:

1.1. Első szakasz, amelyben feltárjuk a tevékenységet:

A foglalkozás rövid, leíró bemutatása:

A foglalkozás feltáró bemutatása a célok alapján:

A foglalkozás feltáró bemutatása tevékenységek alapján:

A foglalkozás feltáró bemutatása a munkaköri kapcsolatrendszer alapján:

A foglalkozás feltáró bemutatása a használt eszközök alapján:

A foglalkozás feltáró bemutatása a használt anyagok alapján:

1.2. A foglalkozás feltáró bemutatása a személyiséggel összefüggésben:

(Az 1.2. rész
a 10. évfolyamtól ajánlott)

A vizsgált foglalkozásra legjellemzőbb, legfeljebb 2 szerepédeklődés típus (irányító, újtó, szociális, tárgyas, módszeres)

Irányító	Újtó	Szociális	Tárgyas	Módszeres
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

2. Második teendő. A szakasz, amelyben feltárjuk ...

2.1. ... a vizsgált foglalkozáshoz tartozó képességeket és kompetenciákat:

	Elengedhetetlen	Szükséges	Nem szükséges
helyesírás	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
értő olvasás	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
számolás	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
rajzolás	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
muzikalitás	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
kézügyesség	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
szem-kéz koordináció	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
testkoordináció, ujjügyesség	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
kreativitás	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
együttműködés	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
problémamegoldás	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
kommunikáció	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
új iránti fogékonyság	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

2.2. ... a vizsgált foglalkozáshoz tartozó pszichikai jellemzőket:

	Elengedhetetlen	Szükséges	Nem szükséges
figyelemmegoszthatóság			
figyelemfenntarthatóság			
rövidtávú emlékezet			
hosszú távú emlékezet			
beszédkészség (verbalitás)			
képi irányultságú emlékezés			
adatokra való emlékezés			
alakészlelés			
térlátás			
térbeli tájékozódás			
logikai gondolkodás			
képzelet			
kreativitás			

2.3. ... a vizsgált foglalkozásra jellemző munka- és életmód valamint egészségügyi jellemzőket.

2.3.1. Munkamód vizsgálat:

Azt vizsgáljuk melyik jellemzőbb, vagy melyik milyen mértékben van jelen a foglalkozásban. (%)

Jellemző 1.	Arányrész 1.	Arányrész 2.	Jellemző 2.
tárgyas (tárgyak létrehozása és eszközök használata)			személyiségközpontú (emberekre vagy állatokra irányuló munka)
önálló			csoportos
rendszerezett			laza
kötött idejű			kötetlen
irányító			végrehajtó
pörgős			monoton
rendezett			szervezetlen
rugalmas (Nem kötöttek az eljárások)			pragmatikus (gyakorlatias, célirányos, kötött eljárások jellemzik.)

2.3.2. Munkakörnyezet vizsgálat:

Emlékeztetőül: Nagyon fontos annak feltárása és megismerése is, hogy nem csupán a klasszikus besorolás szerinti fizikai munkakörökben fontos ezek vizsgálata. Példaként hivatkozhatunk a fentebb használt állatorvosra, de szükséges összegyűjteni az értelmiségi foglalkozásokra is a munkakörnyezeti jellemzőket. Azért is fontos ez, mert a számítógépes tanácsadó programok is figyelembe veszik.

Környezeti körülmények	Jellemző	Részben jellemző	Nem jellemző
szabadban végzett munka			
nagyon hideg környezet			
zárttéri meleg környezet			
nedves és /vagy nyirkos munkakörnyezet			
zajnak és / vagy vibrációnak kitett környezet			
fokozott balesetveszély			
poros, füstös, gőzös, gázos munkakörnyezet			
ionizáló sugárveszélynek kitett munkakörnyezet			
fertőzésveszélynek kitett környezet			
allergizáló, vagy vegyi anyagokkal dolgozó környezet			
zárt szűk tér vagy földalatti munkahely			

2.3.3. Az érzékszervek és érzékelési funkciók:

A tanulókkal a gyűjtés és a vita módszerével ajánlott elvégeztetni. Minden képesség esetében az alábbi háromfokozatú skálán célszerű bejelölni, hogy az adott érzékszerv, érzékelési képesség milyen mértékben kell a pálya gyakorlásához.

	Elengedhetetlen	Szükséges	Nem szükséges
látásélesség			
színek közötti különbségtétel			
hallásélesség			
ízlelés			
szaglás			
tapintás			
egyensúly			

Ha

- van tanácsadó által értékelt és számunkra is elfogadható pályaaajánlat,
- és ilyen részletességgel megismertük egy pálya jellemzőit, követelményeit, egészségünkre, lelkiéletünkre és életmódunkra gyakorolt hatásait,
- akkor nyugodtan dönthetünk az adott pálya mellett.

